

Basisbeginselen bedrijfseconomie

INKIJKEXEMPLAAR

INKIJKEXEMPLAAR

Basisbeginselen bedrijfseconomie

Maarten van Hasselt

INKIJKEXEMPLAAR

Concept uitgeefgroep

Meer informatie over deze en andere uitgaven kunt u verkrijgen bij:

Concept uitgeefgroep
Postbus 447
1213 PD Hilversum
Tel.: 035 7506 117
E-mail: info@conceptuitgeefgroep.nl
Website: www.conceptuitgeefgroep.nl

© Educatieve Uitgeverij Nederland (EUN) bv, 2015

Concept uitgeefgroep is een handelsnaam van Educatieve Uitgeverij Nederland (EUN) bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enigerlei wijze zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische veeleevoudiging uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprecht.

NUR: 782
ISBN: 9789491743399

Inhoudsopgave

	Voorwoord	7
	Over de auteur	7
1	Bedrijfseconomie: de mix tussen bedrijfskunde en economie	9
2	De balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht geven de financiële positie weer	13
	2.1 Balans	13
	2.2 Resultatenrekening	16
	2.3 Kasstroomoverzicht	17
3	Het berekenen van winst, verlies en het break-even punt	19
	3.1 Winst of verlies?	19
	3.2 Soorten kosten	20
	3.3 Break-even punt	20
4	Weten wat een product kost door het maken van een kostprijsberekening	23
	4.1 Kostprijsberekening	23
	4.2 Directe kosten en indirecte kosten	25
5	Het beoordelen van de financiële gezondheid van een organisatie	27
	5.1 Liquiditeit	27
	5.2 Solvabiliteit	30
	5.3 Rentabiliteit	31

6	Onderzoeken of een investering het gewenste resultaat oplevert	35
6.1	Boekhoudkundige terugverdienperiode (terugverdiëntijd)	35
6.2	Netto contante waarde	36
6.3	Gemiddelde boekhoudkundige rentabiliteit	37
7	Financieringen met eigen vermogen of vreemd vermogen	39
7.1	Financieringen met eigen vermogen	39
7.2	Financieringen met lang vreemd vermogen	41
7.3	Financieringen met kort vreemd vermogen	42
7.4	Eigen vermogen of vreemd vermogen?	42
8	Budgetten en kostprijsmethodieken	45
8.1	Budgetten	45
8.2	Absorption costing en variable costing	47

Voorwoord

Omzet, kosten, inkomsten, uitgaven, balans, resultatenrekening, winst, verlies, kasstromen, break-even... Allerlei termen die u waarschijnlijk in het dagelijks leven tegenkomt, maar waarvan u de uitleg lang geleden kreeg of misschien nog helemaal niet kent. Door dit boek krijgt u (opnieuw) inzicht in en begrip van de bedrijfseconomische terminologie. Iedere organisatie werkt op een andere manier, maar met dezelfde termen als basis. Dit boek biedt u de kern van de financiële kant van de bedrijfseconomie, waarmee u met een gerust hart kunt beginnen aan het bestuderen van de bedrijfseconomische literatuur.

Veel succes!

Maarten van Hasselt

Hilversum, 2016

Over de auteur

Drs. Maarten van Hasselt is bedrijfseconoom en heeft zijn doctoraal bedrijfseconomie behaald aan de Faculteit der Economische Wetenschappen van de Universiteit Maastricht. Daarnaast heeft hij de Mastercourse Financial Planning aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam afgerond. Maarten is auteur van het boek *Zakelijke kredietverlening, Certified Financial Planner, Gecertificeerd Financieel Planner en Erkend Hypothecair Planner*. In het dagelijks leven is hij Directeur Retail bij een Nederlandse bank. Eerder was hij ondernemer en bekleedde hij diverse managementposities in de financiële branche.

1

Bedrijfseconomie: de mix tussen
bedrijfskunde en economie

INKIJKEXEMPLAAR

Bedrijfseconomie: de mix tussen bedrijfskunde en economie

In dit boek staat de basis van de bedrijfseconomie centraal. Een introductie is daarbij op zijn plaats.

De meeste mensen werken om geld te verdienen, door te werken verwerven zij hun inkomsten. Naast inkomsten zijn er ook uitgaven, bijvoorbeeld de vaste maandelijks uitgaven aan huur, hypotheek en verzekeringen. Ook zijn er uitgaven die iedere maand verschillen, zoals uitgaven aan kleding, een uitje of een reparatie. Om in de gaten te houden hoe men er financieel voorstaat, moet men weten wat de inkomsten en uitgaven zijn. Daarvoor houdt men een huishoudboekje bij of controleert men af en toe het bankrekening-afschrift. In organisaties is het niet anders. Omdat de geldstromen bij een organisatie complexer zijn dan bij een gemiddeld huishouden, moet er een financiële administratie worden bijgehouden.

Een commerciële instelling wil winst (profit) maken. Dat betekent dat de opbrengsten hoger zijn dan de kosten (het verschil tussen de termen wordt later verder uitgelegd). Bij non-profit organisaties zoals ziekenhuizen of musea is winst maken minder belangrijk. Toch heeft men hier ook te maken met opbrengsten en kosten die moeten worden verantwoord en bijgehouden. Daarnaast hebben andere partijen er belang bij dat er winst wordt gemaakt; bij profit-organisaties zijn dit aandeelhouders (winstdeling) en de overheid (belastinggeld). Ook non-profit organisaties moeten verantwoording kunnen afleggen aan bijvoorbeeld hun leden. Van een sportclub wil men weten dat de contributie goed wordt besteed aan onderhoud of coaches en niet aan dure etentjes van het bestuur.

Bedrijfseconomie is een deelwetenschap van de economie. Het richt zich op de financieel-economische bedrijfsvoering van een organisatie. Hiermee is het een mix tussen bedrijfskunde en economie. Een bedrijfseconoom is op de hoogte van de economische, juridische en wiskundige kant van een bedrijfseconomisch vraagstuk. Bedrijfseconomie bestaat dus uit verschillende disciplines. Dit boek richt zich alleen op de financiële kant van de bedrijfseconomie. Het boek bestaat uit acht hoofdstukken.

Hoofdstuk 2 beschrijft de drie overzichten die bij een financiële administratie horen: de balans, de resultatenrekening en het kasstroomoverzicht. De balans geeft weer wat een organisatie bezit en hoe dat is gefinancierd. De resultatenrekening geeft aan of een organisatie winst of verlies heeft gemaakt, oftewel wat het resultaat is. Het kasstroomoverzicht geeft de

inkomsten en uitgaven weer. Deze onderdelen vormen samen een jaarrekening. Door deze overzichten met elkaar te vergelijken met andere periodes (en andere organisaties) krijgen het bestuur, de aandeelhouders en andere belanghebbenden zicht op of het nog goed gaat met de organisatie en of er moet worden bijgestuurd.

Hoofdstuk 3 gaat in op het financiële resultaat. Winst of verlies is het verschil tussen opbrengsten en kosten. Als de opbrengsten hoger zijn dan de kosten, dan spreken we van winst. Als de kosten hoger zijn dan de opbrengsten dan is er sprake van verlies. Winst is voor de ondernemer een vergoeding voor het feit dat hij geld heeft geïnvesteerd in de organisatie. De ondernemer loopt risico en wil hiervoor een vergoeding in de vorm van winst. Winst (of verlies) is daarmee ook een graadmeter van het succes van de organisatie. Naast winst of verlies kan een organisatie ook break-even draaien. Bij het break-even punt zijn de opbrengsten gelijk aan de kosten. Op dat punt maakt de organisatie geen winst of verlies. Dit punt is belangrijk omdat de organisatie dan weet wanneer ze uit de kosten is. Vanaf dat punt wordt er winst gemaakt.

Hoofdstuk 4 beschrijft het nut van een degelijke kostprijs. De som van alle kosten per product heet de kostprijs. Dit kunnen bijvoorbeeld de kosten van grond- en hulpstoffen en de kosten van personeel zijn. Naast deze kosten kan het ook bestaan uit belastingen die de kostprijs verhogen. Uiteindelijk is een degelijke kostprijs essentieel om de verkoopprijs correct vast te stellen.

Hoofdstuk 5 kijkt naar de financiële gezondheid van een organisatie. Een organisatie wordt financieel gezond genoemd als ze voldoet aan drie elementen:

- Het kunnen betalen van alle korte termijn rekeningen (liquiditeit);
- Het kunnen voldoen van de lange termijn verplichtingen (solvabiliteit);
- De mate van waarin de organisatie winst maakt (rentabiliteit).

Als de organisatie voldoet aan deze elementen ontstaan er geen problemen als bijvoorbeeld een klant niet betaalt. De organisatie heeft voldoende reserves om dit te kunnen opvangen. Door deze drie elementen kunt u iets zeggen over de financiële gezondheid van een organisatie. Dit is belangrijk om te kunnen beoordelen als u bijvoorbeeld wilt investeren in het bedrijf als aandeelhouder, als u manager bent bij het bedrijf of als u werkt bij een bank en er een aanvraag voor een lening binnen is gekomen.

Hoofdstuk 6 gaat over investeringen. Denk aan het feit dat uw auto een reparatie nodig heeft en u wilt eigenlijk weten of het nog wel verstandig is om de reparatie te laten uitvoeren of om een nieuwe auto te kopen. Daarvoor werkt

u de twee verschillende situaties uit en kijkt u wat het oplevert. Dat geldt ook voor organisaties. Om te weten of een investering ook het gewenste resultaat oplevert moeten er berekeningen gemaakt worden.

Hoofdstuk 7 beschrijft het financieringsvraagstuk. Financieren is een ander woord voor bekostigen. Wanneer u een nieuwe auto wilt kopen gaat u onderzoeken of het voordeliger is om de auto te betalen van uw spaargeld (waardoor u rente misloopt en het geld niet meer hebt) of dat u het gaat lenen bij de bank (vreemd vermogen), waardoor u wel rente moet betalen.

Tot slot beschrijft hoofdstuk 8 de verschillende vormen van budgetten en twee kostprijsmethodieken. Een budget is een maximaal bedrag aan toegestane kosten voor de komende periode. Kortom, hoeveel mag de organisatie uitgeven aan een bepaald proces of dienst? De volgende budgetten staan centraal: traditioneel budget (gebaseerd op het budget van vorig jaar), incrementeel budget (kijkt naar essentiële wijzigingen ten opzichte van vorig jaar), *activity-based* budget (kijkt naar activiteiten), *zero-based* budget (wat is er echt nodig?) en *kaizen* budget (continue verbeteringen doorvoeren). Naast de budgetten volgt de uitleg van de kostprijsmethodiek. Een kostprijsmethodiek geeft aan hoe de kostprijs is opgebouwd. Is het duidelijk welk type kosten wel in de kostprijs zijn meegenomen en welke niet? De twee kostprijsmethodieken zijn: *absorption costing* en *variable costing*. Bij *absorption costing* zitten alle kosten in de kostprijs verwerkt en bij *variable costing* enkel de variabele kosten.